

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție

D E C I Z I E

04 noiembrie 2015

mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ
al Curţii Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Iulia Sîrcu
Iurii Bejenaru, Iuliana Oprea

judecînd recursul declarat de Lapovşciuc Nicolae, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a Întreprinderii Mixte Organizația de Microfinanțare “Microinvest” Societate cu Răspundere Limitată împotriva lui Lapovşciuc Nicolae privind transmiterea în posesiune a gajului,

împotriva încheierii Curții de Apel Chişinău din 18 iunie 2015, prin care a fost restituită cererea de apel ca depusă tardiv,

C O N S T A T Ă:

La data de 23.06.2014, ÎM OMF “Microinvest” SRL a depus o cerere de chemare în judecată împotriva lui Lapovşciuc Nicolae privind transmiterea în posesiune a gajului.

În motivarea acțiunii a indicat că, la data de 28.12.2012, între ÎM OMF “Microinvest” SRL și Lapovşciuc Nicolae a fost încheiat Contractul de împrumut cu destinație specială cu dobîndă nr. CSOB-124.12, în temeiul acestui contract a primit un împrumut sub formă de mijloace bănești, în sumă de 50000 (cinci zeci mii) EURO, cu o dobîndă de 14 % anual, cu scadența finală la data de 03.01.2018.

Menționează că, în scopul garantării restituirii împrumutului, plății dobînzii și altor sume aferente împrumutului, la data 16.01.2013, reclamantul a încheiat Contractul de gaj nr. CSOB-124.12G cu pîrîtul, în baza acestui contract a fost gajat în folosul reclamantului bunurile și anume Autotractor cu Șa, marca Iveco, model AS440S45, a. p. 2007, nr de identificare a vehiculului WJMM1VTH404324130, nr. Caroseriei (atas) X, nr. Șasiului NICI20100273 54, nr. motorului F3AE3681AM00409191, nr. de înmatriculare CS AP 736, culoarea Roșu, certificat de înmatriculare nr.138000139 din 10.01.2013, Plasament - or. Căușeni, str. Păcii 69 Preț de gaj - 20240 EURO; Semiremorcă marca SOR, model IBERICA SP71, a. p. 1999, nr. de identificare a vehiculului WCS0RXBCS4W00345, nr. Șasiului WCS0RXBCS4W00345, nr. de înmatriculare CS029RA, culoarea Alb, certificat de înmatriculare nr. 138000138 din 10.01.2013, Plasament - or.Căușeni, str. Păcii 69 Preț de gaj - 7800 EURO, preț total de gaj - 28040 EURO.

Afirmă că, în perioada de pînă la înaintarea prezentei cereri, Lapovşciuc Nicolae nerespectînd graficul de rambursare a înregistrat în repetate rînduri datorii

la tranșele împrumutului și dobânda aferentă, despre acest fapt Lapovșciuc Nicolae a fost înștiințat prin telefon și în scris prin scrisori cu aviz, însă fără rezultat.

Susține că, în scopul soluționării extrajudiciare a litigiului, reclamantul a solicitat transmiterea benevolă de către pîrît a bunurilor gajate, în scopul vânzării lor, în condițiile legii și achitării datoriei față de reclamant, iar pîrîtul a refuzat transmiterea benevolă a gajului.

Prin hotărîrea Judecătorei Căușeni din 12.03.2015, s-a transmis în posesiunea ÎM OMF "Microinvest" SRL bunurile gajate, care aparțin lui Lapovșciuc Nicolae cu drept de proprietate, în scopul vânzării lor, în condițiile legii și achitării datoriilor și anume: autotractor cu șa, marca Iveco, model AS440S45, a.p.2007, nr.de identificare a vehiculului WJMM1VT11404324130, nr. caroseriei (ataș) X, nr.șasiului NK12010027354, nr.motorului F3AE3681AM00409191, nr.de înmatriculare CS AP 736, culoarea roșu, certificat de înmatriculare nr. 138000139 din 10.01.2013, situate în or.Căușeni, str. Păcii, 69, preț de gaj - 20240 euro; semiremorcă marca SOR, model IBERICA SP71, a.p.1999, nr.de identificare a vehiculului VVCS0RXBCS4W00345, nr.șasiului WCS0RXBCS4W00345, nr. de înmatriculare CS029RA, culoarea alb, certificat de înmatriculare nr. 138000138 din 10.01.2013, situat în or.Căușeni, str. Păcii, 69, preț de gaj - 7800 euro. S-a încasat de la Lapovșciuc Nicolae în folosul IM OMF "Microinvest" SRL cu titlu de cheltuieli de judecată în sumă de 2810,18 lei, inclusiv: taxa de stat - 2651,18 lei și taxa pentru înregistrarea Preavizului în Registrul gajului bunurilor mobile-159 lei.

La data de 21.04.2015, Lapovșciuc Nicolae a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărîrii primei instanțe, solicitînd admiterea apelului, cu casarea hotărîrii primei instanțe, cu emiterea unei noi de respingere a acțiunii.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 18 iunie 2015, a fost restituită cererea de apel apelantului Lapovșciuc Nicolae, ca fiind depusă tardiv.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a indicat prevederile art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, menționînd că Lapovșciuc Nicolae fără motive întemeiate, a declarat apel cu depășirea termenului legal de 30 de zile, care este un termen de decădere.

Considerînd ilegală încheierea instanței de apel, la 08 septembrie 2015, Lapovșciuc Nicolae a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea încheierii Curții de Apel Chișinău din 18 iunie 2015, cu restituirea pricinii spre rejudecare în prima instanță la faza primirii cererii de chemare în judecată.

În motivarea cererii de recurs recurenta a invocat că instanța de apel a emis o încheiere ilegală, neîntemeiată și pasibilă de a fi casată. Menționează recurentul Lapovșciuc Nicolae, că nu a omis termenului de atac cu apel de 30 zile, deoarece nu a cunoscut despre existența hotărîrii contestate, pe care a recepționat-o abia la data de 21.03.2015, iar apelul l-a depus la 21.04.2015.

Potrivit art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu criticile invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ consideră recursul neîntemeiat și pasibil de a fi respins din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să-l respingă și să mențină încheierea.

Încheierea recurată este adoptată în conformitate cu normele de drept procedural și cu aprecierea completă a tuturor probelor și a circumstanțelor cauzei – motiv pentru care de către Colegiu este considerată legală și întemeiată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ consideră că încheierea recurată este adoptată în conformitate cu normele de drept procedural care reglementează acțiunile instanței la acea fază a procesului, pornind de la următoarele.

Potrivit art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Pornind de la prevederile normei de drept menționate, Colegiul conchide că instanța de apel corect a restituit cererea de apel apelantului Lapovșciuc Nicolae, or, acesta nu a depus cererea de apel în termenul legal de atac.

În conformitate cu art. 110 CPC, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În conformitate cu art. 111 alin. (3) CPC, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Conform art. 362 alin. (1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Potrivit art. 116 alin. 1-3 CPC, (1) Persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. (2) Cererea de repunere în termen se depune la instanța judecătorească care efectuează actul de procedură și se examinează în ședință de judecată. Participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea lor însă nu împiedică soluționarea repunerii în termen. (3) La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Colegiul constată că, instanța de fond a pronunțat dispozitivul hotărârii la 12 martie 2015. Deci, Lapovșciuc Nicolae, urma să declare apel inclusiv până la 13.04.2015, însă ultima zi fiind zi de sărbătoare, se calculează din următoarea zi de lucru, astfel data de 14.04.2015, fiind ziua expirării termenului de atac, însă cererea de apel a fost depusă de apelant la data de 21.04.2015 (f.d. 64), adică peste 39 de zile din momentul pronunțării dispozitivului hotărârii. Mai mult, apelantul-recurent în cererea de apel nu a motivat nerespectarea acestui termen și nici nu a solicitat repunerea apelului în termen.

Astfel, conchide instanța de recurs că, cererea de apel depusă de Lapovșciuc Nicolae la 21 aprilie 2015 este depusă în afara termenului legal, deoarece la depuneră apelului nu s-a respectat termenul de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii. Mai mult ca atât, Lapovșciuc Nicolae în cererea de apel nu a solicitat repunerea în termen.

În asemenea circumstanțe de fapt și de drept Colegiul reține ca justă aprecierea dată instanței de apel care consideră, din perspectiva prevederilor art. 26 alin. (3)

CPC, că lipsa unei cereri expres a apelantului de repunere în termen este hotărâtoare pentru a dispune restituirea apelului ca fiind tardiv, or, instanța, din oficiu, nu este îndreptățită să invoce chestiunea de repunere în termen a apelului persoanei care nu a solicitat repunerea în termen. În acest sens instanța de recurs conchide că textul legal relevant este clar, previzibil și lipsit de elemente de obscuritate.

Concomitent, Colegiul menționează că conform recomandărilor Curții Supreme de Justiție, cererea de repunere în termen a instrumentului de atac, în orice caz, trebuie să fie exprimată din inițiativa persoanelor care contestă actul judecătoresc, or, repunerea în termen trebuie să fie solicitată de parte, instanța neputând, în lipsa unei dispoziții legale exprese, să o pronunțe din oficiu cu încălcarea principiului dreptului de dispoziție a părților, chiar și în ipoteza în care din ansamblul materialului probator administrat în dosar ar reieși că partea a fost împiedicată de un motiv justificat în a-și îndeplini actul de procedură în termen.

Instanța de recurs apreciază critic argumentul recurentului - potrivit căruia nu a omis termenului de atac cu apel de 30 zile, prin prisma faptului că hotărârea din 12.03.2015, emisă pe acest caz, a fost recepționată de către aceasta la data de 21 martie 2015 - deoarece, este necesar de a fi pus în evidență și faptul că pîrîtul-apelant a cunoscut despre derularea procesului judiciar (f.d. 28-29, 36, 39, 40-42, 45), fiind angajat și un avocat, termenul de declarate a apelului este de 30 zile de la pronunțarea dispozitivului hotărîrii, indiferent dacă părțile implicate în proces au fost sau nu prezente la pronunțare.

Sub aceste aspecte, Colegiul notează că, CtEDO în jurisprudența sa promovează cu consecvență cu titlu de principiu obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11.09.2007).

În acest sens, Colegiul conchide că instanța de apel corect a apreciat începutul curgerii termenului de atac cu apel din ziua pronunțării dispozitivului, așa cum prevede art. 362 alin. (1) CPC și corect a restituit cererea de apel apelantului Lapovșciuc Nicolae, or, acesta nu a depus cererea de apel în termenul legal de atac și nici nu a solicitat repunerea în termen.

La caz, Colegiul notează că, o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, avînd în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului ar împiedica rămînerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărîrii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice. În hotărîrea CEDO pronunțată în cauza *Ponomaryov vs Ucraina* (3 aprilie 2008), Curtea Europeană a notat că, deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărîri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrînge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Curtea a admis că revine în primul rînd instanțelor interne să decidă asupra repunerii în termen de introducere a căii ordinare de atac, dar ele nu se bucură de o marjă de apreciere nelimitată. Instanțele sunt obligate să indice motivele pentru care

au acceptat repunerea în termen. Un asemenea motiv ar putea fi, spre exemplu, necomunicarea hotărârii luate în proces de către autoritățile competente ale statului. Chiar și atunci, totuși, indică Curtea, posibilitatea repunerii în termen nu ar fi nelimitată, dată fiind obligația părților de a se interesa, la intervale rezonabile, de stadiul procesului de care ele au cunoștință. În toate cazurile, instanțele interne ar trebui să verifice dacă motivele de repunere în termen ar putea justifica o ingerință în principiul autorității de lucru judecat.

Reglementări similare au fost statuate de către Înalta Curte și în cauzele *Ceachir vs Moldova*, *Popov vs Moldova* și *Melnic vs Moldova*, în care s-a menționat că prin neaducerea vre-unui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către părți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale au încălcat drepturile reclamanților la un proces echitabil.

În acest context, argumentele invocate de Lapovșciuc Nicolae nu se încadrează în temeiurile de casare a încheierii recurate.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ constată netemeinicia motivelor invocate de către recurent în cererea de recurs.

Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 427 lit. a) CPC al RM, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Se respinge recursul declarat de Lapovșciuc Nicolae.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău 18 iunie 2015, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a Întreprinderii Mixte Organizația de Microfinanțare “Microinvest” Societate cu Răspundere Limitată împotriva lui Lapovșciuc Nicolae privind transmiterea în posesiune a gajului.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
Judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Iuliana Oprea